

Модерн

Модерн-художній стиль у Європі на межі ХІХ-ХХ століть, що об'єднує кілька стильових напрямів, в основі яких лежить прагнення узагальнити та переосмислити естетичний досвід людини.

Модернізм

Модернізм-це спільна назва мистецьких напрямів та течій ХХст., яким притаманні спроби відобразити **нові** явища суспільства **новими** художніми засобами.

Особливості модернізму

- Самоцінність;
- Самодостатність особистості;
- Пошуки особливих художніх засобів;
- Заперечення звернень до реальності;
- Неприйняття життєподібності реалізму;
- Нецікавість предметним світом;
- Захоплення " створенням нової дійсності "

Постмодернізм

- “Постмодернізм- це відповідь модернізмові: раз так вийшло , що минуле знищити не можливо , його необхідно переосмислити, іронічно , без наївності”.

Умберто Еко

Головні риси постмодернізму

- визначення умовності будь-яких ідей та настанов;
- відмова від зображення реальної дійсності;
- відсутність позитивного героя;
- прагнення автора до повної свободи самовираження;
- заперечення канонів;
- експерименти зі стилем та формою.

Модернізм -Авангардизм

Модернізм на основі заперечення старого **створює свій художній** світ, **синтезуючи найкраще з інших** художніх **систем,**

авангардизм прагне **зруйнувати** все і лише потім **збудувати** нове, тобто він створює **свій художній хаос.**

Авангардизм

Авангардизм-це умовна назва художніх тенденцій у мистецтві, що виникли на початку ХХ ст., для яких характерні категоричне заперечення традицій і цінностей попередніх культур, агресивне пропагування епатажу та протесту.

Футуризм

На початку ХХ століття світ змінювався- у мистецтві з'являється течія, головним прагнення якої є передати динаміку руху, захоплення технікою, загальною урбанізацією суспільства.

Ця течія отримала назву **футуризм** (від лат.futurum-майбутнє).

Дадаїзм

Події Першої світової війни вплинули на появу мистецької течії-

дадаїзм (фран.dada-дитячий коник).

Ця течія відображала **розгубленість** інтелігенції часів війни, кризу її художнього мислення.

Мета : створити мистецтво, яке б шокувало людей так само, як і війна.

Дадаїзм

Мистецтво-лише купа
сміття,
підбраного на вулиці,-
так вважали дадаїсти.

Сюрреалізм

Сюрреалізм-

(фр.surrealitte надреальне, надприродне)

авангардистська течія, виникла у Франції та США у 20-х роках, узявши за основу ідеї дадаїстів.

Їй притаманне прагнення побудувати нову художню дійсність, що була б реальнішою за існуючу.

Експресіонізм

Експресіонізм-течія авангардизму, для якої характерні:

- гіпертрофоване авторське "Я",
- суб'єктивність світобачення,
- загострена емоційність(експресія),
- напруженість, гротеск,
- бажання всі почуття виявити пристрасно і схвильовано.

“Потік свідомості”

“Потік свідомості” - це художній прийом, засіб, який полягає у безпосередньому відтворенні внутрішнього мовлення персонажа (його переживань, спогадів) вербальними засобами.

Об'єктивна дійсність зображується через призму свідомості героя.

Картина світу може розпадатись на окремі епізоди, які автор зводить в єдине ціле, створюючи певну модель світу.

“Потік свідомості” ще називають внутрішнім монологом.

АЛЮЗІЯ

Алюзія-

художній прийом, натяк,
відсилання до певного
літературного твору, сюжету, образу,
історичної події

з розрахунку на ерудицію читача,
покликаного розгадати
зашифрований зміст.

Інтертекстуальність

Інтертекстуальність

(фр. Intertextualite міжтекстовність)-
художній прийом, що полягає у
відтворенні у тексті художнього твору
конкретних літературних явищ інших
творів або явному наслідуванні стилів
інших письменників,
літературних шкіл і напрямів.

Ремінісценція

Ремінісценція

(лат. *reminiscentia*-згадка) -

це художній прийом, суть якого полягає в

запозиченні окремих елементів

в творчості попередників

(відчутний у літературному творі відгомін іншого літературного твору).

Епічний театр (інтелектуальний)

- Завдання епічного театру –
- розвивати інтелект глядача,
 - пробуджувати в ньому прагнення до вдосконалення світу,
 - примусити визначити свою позицію до дійсності,
 - спонукати його до суспільної активності.

Епічний театр

Щоб здійснити свій задум, Брехт теоретично обґрунтовує і **використовує**

ефект очуження, який полягає в незвичайному зображенні звичайного,

вводить в п'єсу

-ЗОНГИ- пісні , які виконуються акторами , ніби поза дією вистави, коментують, "керують" думкою глядача ;

-фото, кінодокументи.

Таким чином, в епічному театрі розгортається не стільки дія , скільки розповідь про неї.

Драма - парабола

Драма – парабола –

розгорнута , багата подіями притча.

Алегоричний сюжет має мобілізувати інтелектуальні здібності глядача з метою розшифрувати прихований зміст, впізнати в алюзіях історичні , політичні реалії сучасного життя.

Особливості творчості Б. Брехта

- Проблематика п'єс філософська.
- В п'єсах гострі конфлікти.
- Характери розкриваються через вчинки, з якими пов'язана проблематика п'єс.
- Саме вчинки героїв , а не розв'язка (яка часто відома) стають центром уваги.
- Звертається до відомих сюжетів, творчо переробляючи їх, з метою привернути увагу до вічних проблем.
- Відмова від декорацій , бутафорії , руйнуючи театральну ілюзію.
- Темп напружений .
- Мова творів життєва , реалістична.

Порівняльна характеристика драматичного й епічного театру

Драматичний театр	Епічний театр
Дія	Розповідь
Залучає глядача до сценічної дії і розтрачує його активність	Робить глядача спостерігачем
Дає глядачеві змогу виявляти почуття	Примушує глядача приймати рішення
Переживання	Світогляд
Глядач співпереживає	Глядач вивчає
Гіпноз	Аргументація
Сприймання консервується	Сприймання переходить у пізнання

Парабола

Парабола

(від грецьк. порівняння, зіставлення, подоба) - це повчальне **інакомовлення**, **близька до притчі жанрова** різновидність, у якій за стислою розповіддю про певну подію **приховується** кілька інших планів змісту.

Екзистенціалізм

Екзистенціалізм

(від лат. *txistentia*- існування)-

течія в літературі Європи,що виникла після I світової війни(1930-1960-х рр).

Характерні риси екзистенціалізму

Основні положення екзистенціалізму

Кожна людина може обирати свою сутність, своє "Я".

Саме унікальність людського буття висувається на перший план, розглядаючи людину як вільну істоту, відповідальну за вибір власної долі.

Вища ж цінність - свобода особистості.

Трансценденталізм

Трансценденталізм – філософсько – літературна течія в США , основними ідеями якої були рівність людей соціальна і перед Богом , їхнє духовне самовдосконалення, близькість до первісної природи , інтуїтивне осмислення якої веде до морального очищення.

Основа цього руху – віра в єдність світу і Бога. Душа кожного індивіда вважалася тотожною всьому світу і являла його в мініатюрі.

“ Магічний реалізм ”

“ Магічний реалізм ”-

модерністська течія в літературі ,
для якої характерне органічне поєднання
елементів реального та фантастичного,
побутового та міфічного,
справжнього та уявного, таємничого.

Постмодернізм

Постмодернізм-

(від лат. Post " після " + модернізм)
сукупна назва художніх тенденцій,
що були виявлені у 1960-70-ті роки
та характеризуються радикальним
переглядом позицій модернізму та
авангардизму.

Основні естетичні категорії постмодернізму

- Невизначеність;
- Фрагментарність;
- Втрата власного "Я";
- Відсутність канонів;
- Неоднозначність;
- Відмова від поняття "вічні цінності".

“ Новий роман ”

“ Новий роман ” (“антироман”)- умовний термін, яким позначають течію у французькому літературному авангардизмі 50-60-х рр. ХХ ст.

Поява “н. р.” - своєрідний протест проти екзистенціалізму.

Представники “н. р.” заперечували традиційні форми роману.

Особливості “ нового роману ”

- Відсутність будь-якого сюжету (лише опис буденних дій);
- Знеособлені герої
(не мають імені, голосу, зовнішності);

Мета письменника –
безсторонньо описати картини,
які постають перед його очима.

Естетичні принципи представників “ нового роману ”:

- Руйнування загальноприйнятого
- Радикальне оновлення головного літературного жанру ХХ ст.;
- Відмова від персонажів;
- Відмова від сюжетних ліній;
- Відмова від соціальної відповідальності та ідейності.

Притча

Притча –

це повчальний алегоричний твір,
орієнтований на доведення життєвих
цінностей.

Повість-притча

Повість-притча - епічний прозовий твір, який характеризується однолінійним сюжетом,

а за широтою охоплення життєвих явищ і глибиною їх розкриття посідає проміжне місце між романом і оповіданням

Повість-притча – це твір, який поєднує в собі ознаки жанрів: і повісті, і притчі.

Симулякр

- Симулякр-

(лат. *simulo*–робити вигляд,прикидатися)

Образ відсутньої дійсності , “копія” ,

що не має оригіналу в реальності,

репрезентація чого насправді не існує.

Паралелізм

- Паралелізм-

Роман репортаж

- **Роман репортаж** — жанр роману, в якому записуються факти, спостереження.
- В літературі є мистецькою оповіддю про автентичні факти (відповідні факти).

Роман-есе

- **Роман-есе** – жанровий різновид роману, в якому виражаються конкретні враження та роздуми автора, які не претендують на конкретне пояснення теми.

Роман-есе

Роман-есе лежить на перетині художньої та публіцистичної творчості; має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання ; не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми.

Роман-парабола

- **Роман-парабола** – різновид роману , який має алегоричний характер, повчальний зміст і особливу форму розповіді, яка рухається ніби то по кривій (параболі) :розпочатий з абстрактних (другорядних) тем, розповідь поступово наближається до головної теми, а потім знову повертається до початку.

Роман-міф

- **Роман-міф** – жанровий різновид роману, в якому художньо зреалізувався і переосмислився автором той чи інший міф або ж система міфів.

Роман-розслідування

- Роман -розслідування- це різновид роману, в якому діяльність автора здійснюється засобами та методами перелічення фактів.

Роман біографічний

- **Роман біографічний**- жанровий різновид роману, в центрі опису якого життя певної історичної особи.
- Біографічний роман спирається на документи, водночас значна роль в ньому відводиться художньому вимислу.
- Був поширений в ХХ ст.

Роман міф

- **Роман міф** — жанровий різновид роману, в якому автор художньо переосмислює той чи інший міф або систему міфів.

Роман щоденник

Роман щоденник-

побутовий жанр роману,
фіксація побаченої, почутої,
внутрішньопережитої події, яка щойно сталася.

В щоденнику нотують переважно явища
особистого життя, здебільшого у монологічній
формі, хоча може бути внутрішньо діалогічна
(полеміка зі самим собою) .

Поширився в художній літературі
особливо наприкінці XVIII ст. , коли поглибились
інтереси до людської душі.

Роман-хроніка

Хронікою

(грецьк. *chronikos*-пов'язаний із часом)
називають літературний твір,
в якому послідовно розкривається
історія суспільних чи родинних подій
за тривалий проміжок часу.

Імпресіонізм

- **Імпресіонізм** (враження)- напрям в літературі
- **Характерні риси:**
 - 📌 тонкий психологізм змалювання персонажів
(відтворення зміни настроїв, вражень),
 - 📌 -лаконізм прози,
 - 📌 -увага до кольорів, звуків, деталей.

Натуралізм

Натуралізм – напрям

- Притаманне точне відтворення дійсності, людського характеру.
- Вчинки людини вважаються обумовленими **фізіологією, спадковістю, соціальними** умовами, матеріальним та побутовим оточенням.
- Розкривав підсвідомі мотиви поведінки, психіку людини.

Неоромантизм

- Неоромантизм-художня течія, ідейно-естетична опозиція реалістичним та натуралістичним тенденціям. Представники продовжили тенденції романтичної літератури, не сприймали песімізму декадентів, Герой - сильна особистість. Сюжет –напружений, гострий , динамічний.